

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VI me, 1480

Prima pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Septimi?

Um esset desponsata mater ihesu maria ioseph
anteq̃ conuenirent inuenta est in utero habens
de spiritali Mat. i. c. h̄m q̃ dicit Petrus ra
uanensis. Quātus sit de9 ille ignorat. qui vir
ginis mentem non stupet animū. non miratur:
pauet celum. tremunt angeli. creatura non sustinet. nam non
sufficit. et vna puella sic deum in sui pectoris capit. recipit oble
dat hospicio. vt pacem conferat terris. celis gloriā. salutem per
ditis. vitam mortuis. terrenis est celestibus parentela ipsius dei
cum carne cōmercium. Dum igitur in tanta rei profunditate in
carnationis christi: etende. quia virgo audiens perturba
tur annūciāns angelus admiratur. obtupescit celum. natura
non sustinet et ipse ioseph iustus. virginis consortium refugit.
cognoscens magnum quid esse in virgine dum talia mente re
uoluo in perscrutatione tanti misterii volo occulte dimittere vir
ginem. Sed ecce vestra efflagitat caritas. vrget deuotio. et ex
pōsit presentis diei celebritas. vt solemne euangeliz liq̃t im
merito attemptemus exponere. Estimāte igitur fratres vt dicit
Petrus rauenen. qua reuērenda. quo tremore nos tanto inter
esse deceat et conueniat sacramento. Leuemus ergo corda nr̃a
cum manibus ad virginem per quam velut mediatricem nobis
celestis gracia infundatur et illi dicamus Ave maria gracia ple
na domin9 ſc̃.

Prima pars.

Um esset desponsata mater ihesu maria ioseph. Ap
probata fuit consuetudo antiquorū que etiā lege ca
nois confirmatur vt non statim facta desponsatione
fiat conuentio coniugum. sed prefigitur a lege ter
minus duorum mensium. Primo quidem vt dicit augustinus. libro
nono de bono coniugio Ne vile habeat maritus sponsam da
tam quā non suspirauit dilatatam. Secundo vt in hoc tempe me
dio preparentur: que sunt necessaria solemnitati nuptiarum.
Tercio vt infra tale tempus vterq̃ coniugum deliberet si vult
meliora vota amplecti. quale est religionis ingressus quo anima
desponsat deo. potest enim vterq̃ coniugum facere anteq̃ conue
niat et etiā altero non requisito. qd̃ post conuentionē nullaten9 fie
ri licet. Juxta talē cōsuetudinē: Cum esset virgo desponsata Jo
seph: ante cōuentionis tps. deus pater eā elegit in sponsaz. et
sac̃spūs virtute virginē grauidauit. qd̃ cernens ioseph volu
it relinquere virginem. Sed angelica visione edoctus destitit a
pposito. et hec est summa p̃ntis euangelii in quo tria tangunt.
Primum est virginis desponsate cōceptus deitatis. Secundum ē

Sermo

mentis perturbatione affectus dubietatis. ibi: Joseph autem vir eius: Tercium est visionis angelice aspectus benignitatis. ibi. Nec autem eo cogitante: propter primus est sciendum quod ut narrat bea. Lu. Cum virgo esset desponsata Joseph annunciente angelo concepit diuinitus. et quia angelus ei dixerat Elizabeth esse pregnantem. ideo ad illam accessit et mansit cum ea quasi mensibus tribus. ministrans seniori semine pregnantis. Cum vero redisset nazareth vidit eam Joseph esse pregnantem quomodo iam effluerant tres menses effectus et tunc sic continuando sequitur illud quod habetur in presenti euangelio. **B** Circa primum duo tanguntur. Primum est honesta desponsatio. Cum esset desponsata: non tamen in concupiscentia iuncta mater eius. mater immaculata mater incorrupta. mater intacta. mater eius. mater dei virginis geniti et regis omnium a plasmatoris et creatoris cunctorum: Nota quia duo magna facta sunt. Unum quod virgo mater est. Alterum quia suum genuit factorem. Unde Origenes illa considerans exclamauit dicens. O magna admirationis gratia. o mirabilis suauitas. O ineffabile magnumque sacramentum: ipsa quidem virgo: ipsa et mater domini. ipsa et genitrix. ipsa eius ancilla. plasmatio eius quem genuit. quis unquam illa audiuit. quis vidit talia et quis hoc excogitare potuit. ut mater virgo esset: intacta generaret. que etiam virgo permansit et genuit. Et cui fuerit desponsata subiungit: Joseph: **C** Nota secundum Crisostomum. quia Joseph erat faber lignarius. ex quo apparet quod domus dauid iam quasi ex toto desererat unde tunc christus concipiendus erat ut domus dauid repararetur christo ex virgine nato de domo dauid. Querit hoc Origenes. que fuit necessitas ut desponsata esset maria Joseph. cuius hominis difficultatem Ambrosius aperit dicens. Latent diuina mysteria nec facile iuxta prophetarum dictum quisquam hominum potest scire consilium dei. et ideo misterium desponsationis virginis. per se scire non possumus. adducunt tamen sancti plures causas quatuor Origenes adducit. Primo namque ideo desponsata fuit quateus hoc sacramentum celaretur dyabolo. Secundo ut ille malignus populus fraudis commenta aduersus desponsatam virginem nulla penitus inueniret. Tercio ut nato infanti vel ipsi virgini Joseph sponsus videretur curam gerere. Ambrosius vero super Luc. sex alias causas adducit. Primo enim desponsata fuit ne diceretur quod conceperit ex adulterio. maluit enim dominus aliquos de suis ceterum quod de matris pudore dubitare. Secundo ne relinqueretur virginibus sinistra opinio et uiuentibus velamen excusationis super infamiatione matris domini. possent enim excusare se. et quod ma-

Octauus

domini falso crimine infamata est. Tercio ne excusarent se iudei
 qd natum ex adulterio persequerentur. Quarto ne videretur in
 iuriari legi ipsa soluens. in qua partus inupte damnatur. Quin
 to ad testimoniu pudoris virginis datur ei maritus. qui si no
 cognouisset sacramentu. zelotipie spiritu vindicasset iniuriam.
 Sexto vt remoueretur a virgine mendaci suspicio. si enim no
 nupta fuisset interrogata. quomodo esset pregnans. respondis
 set quia de spiritu sancto. et videretur hominib9 qd culpa voluis
 set obumbrare mendacio. Secundo ponitur sancte secunditatis
 manifestatio: anteq3 conuenirent: sc3 sponsus et sponsa. In quo
 attende virginis castitatem quia ante eoz3 conuentionem: inuen
 ta est habens i vtero et qd ex matre vrgine cristus nasci debueit
 quatuor causas btis Aug. assignat. Prima quia fas non erat
 vt btus per voluptatem. castitas pluxuriam. per corruptionez
 incorruptio nasceretur. Secdo quia non poterat nisi nouo ordi
 ne aduenire de celo. qui vetustuz moctis destruere venerat impe
 rium. Tercia quia regnum debuit tenere vrginitas que regez ge
 nuir castitatis. Quarto ideo dominus vrginez sibi requisituit ho
 spiciu. vt nobis ostenderet castam mentē eius ee habitaculu
 Nota qd Nilidius ex illo verbo sumpsit principiu blasphemā
 di matrem domini. Dicit em qd licet coeperit xpm no viri sema
 ne: tamen postea simul conuenerūt ipsa et ioseph. neq3 em vt
 dicit de aliquando non conuenturis potest intelligi anteq3 coe
 nirent. sed cōtra tale impietatis cōmentum beatus Hiero. pru
 dentissime conscribit ostendens matrē domini cū ioseph perpetu
 a vrginitate virisse. Et vbi dicitur anteq3 conuenirent. debet in
 telligi anteq3 conuenirent in cōem habitationem ⁊ viuendi con
 sortium. Vel vt dicit Remigius. anteq3 tempus adess3 quori
 te fierent solemnia nuptiaz3 inuenta est die: No ab alio i3t in
 uenta est nisi a Ioseph qui maritali licentia omnia nouerat. in
 vtero habens de spiritu sancto: anteq3 scripsit inquit lapideas ta
 bulas sine stilo ferro ipse grauidauit Mariam spiritu sancto.
 Et nota qd conceptum virginis tota simul trinitas ē ope
 rata. segregauit enim virtus trinitatis purissimum vrginis san
 guinem. coagulauit carnem. figurauit membra infudit animaz.
 et perfectum hominem vniuit vbo. non qd ante fuerit homo. et
 postea verbo vnitus. vt dixit Nestori9. sed simul facta est cōcep
 tio ⁊ vnio vt dicunt Damascen9 ⁊ boetius. illa tamen cōceptio
 attribuitur spiritui sancto pmo quide quia amor est principium
 omnis noue generationis. generatio autē christi nullo amore
 creato facta est. sed efficacia et impetu diuini amoris supueniēte.

Sermo

in virginem. spiritus autem sanctus amor diuinus est. Secundo quod
conceptio naturalis et membrorum organizatio est a virtute for-
mativa spiritus existentis in semine. quia vero christi conceptio su-
pernaturalis est. ideo supernaturalis spiritus fuit artifex. Tercio
ideo spiritu sancto attribuitur quia christus sua conceptione om-
nem creaturam sanctificat. Queritur quomodo verbum et unde
virginis uterum introierit talia perferuari valde formido. teste
mihi coascinnia quia intueor ex parte una verbum caro factum
est. quod est altissimum. Ex altera vero virginis conceptum sanctis-
simum inter hec duo positum. nec valeo. nec suffiuo. sed tamen
ad remouendum simplicium ignoranciam. Attende quod dico non
enim est credendum quod verbum sumens carnem ex virgine ingressum
fuerat uterum eius cum primum esset foris et mutauit locum ut
esset ubi prius non erat. Sed etiam ante carnis assumptionem erat
in virgine quemadmodum est in omni creatura per presentiam potes-
tatis et essentiam. existens igitur ut prius erat. carnes assumptione
absque sui mutatione. sicut ego existens in cella induo cappam. nec
propter hoc nouiter cellam ingressus sum. sed sum in ea qualiter
prius non eram sic diuinum verbum et prius erat in virgine. sed in
conceptu fuit ibi qualiter prius non erat. Secundo cum queris
quo verbum erat in virgine respondeo non intelligas sic ipsum
esse in ea quod non esset apud patrem in celo et in omni creatura.
nec quod pars eius in virgine pars apud patrem. sed totus erat
in virgine totus apud patrem. Unde Origenes. Non inquit pars
virginis venit in corpore. nec ipse se diuisit ut dimidius apud
patrem et dimidius esset in virgine. sed totus apud patrem et
totus in virgine. totus in sinu patris totus in humano corpo-
re. non relinquens superiora. venit querere terrena. que in celis
sunt conseruans. et que in terra sunt saluans. ubique omnipotens
inseparabilis indiuisus hic sanctus unigenitus deus. Sed dices quo
modo hoc esse potuit. Attende exemplum. quemadmodum enim
vna vox tota ad aures peruenit diuersorum. et quemadmodum il-
le color visionem sui facit in diuersis oculis. et sicut eadem anima
tota est in diuersis partibus corporis et rursus. quemadmodum
me nunc existente Mediolani deus sua omnipotentia posset facere
ut similiter totus essem Padue. ita diuinum verbum similiter to-
tum erat in celo et in utero virginis nulla tamen similitudinum
applicatum declarat sufficienter quod querimus. sed pro me due ma-
gis deficiunt ad declarandam huiusmodi misterii excellenciam. nullum
enim in creatura sufficiens vestigium reperitur.

Secunda pars.